

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΕΞΕΞΕΡΣΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ

ΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Ποιος αλήθεια ήταν ο ασθενής; Ποιος έκρινε;... Κατά τη διάρκεια της χούντας, οι δικτάτορες αποφάσιζαν για τον ελληνικό λαό. Όμως παρά τα βασανιστήρια και τις διώξεις, με πρωτοπόρα τη νεολαία, υπήρχαν αντιδικτατορικές εκδηλώσεις. Η εξέγερση του Πολυτεχνείου ήταν η συνέχεια προγενέστερων κινητοποιήσεων, της κατάληψης της Νομικής Σχολής Αθηνών στις 21 και 22 Φεβρουαρίου του 1973 και της διαδήλωση της 4ης Νοεμβρίου του 1973 με αφορμή το μνημόσυνο του Γεωργίου Παπανδρέου.

Το χρονικό της εξέγερσης του Πολυτεχνείου:

Τετάρτη 14 Νοέμβρη

Οι φοιτητές της Αθήνας καταλαμβάνουν το πολυτεχνείο. Ακούγονται συνθήματα όπως: «ΨΩΜΙ-ΠΑΙΔΕΙΑ-ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ», «ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ», «ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ», «ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ».

Πέμπτη 15 Νοέμβρη

Λειτουργεί νέος ραδιοφωνικός πομπός. Υπερηφάνεια και συγκίνηση καταλαμβάνει τους Έλληνες που τον ακούνε σ' όλη την Αττική: *«Εδώ Πολυτεχνείο! Εδώ Πολυτεχνείο. Σας μιλά ο Ραδιοφωνικός Σταθμός των ελεύθερων αγωνιζόμενων φοιτητών, των ελεύθερων αγωνιζόμενων Ελλήνων. Στο πλευρό των φοιτητών αμέσως τάσσονται μαθητές, οικοδόμοι, εργάτες. Ωσπου η απλή κατάληψη μετατρέπεται σε λαϊκή οργή ενάντια στο καθεστώς της 21ης Απριλίου.»*

Παρασκευή 16 προς Σάββατο 17 Νοέμβρη

Περισσότεροι από 150.000 άνθρωποι είναι γύρω από το Πολυτεχνείο και φωνάζουν με τους ελεύθερους φοιτητές: «Η χούντα θα πέσει απ' το λαό».

Ώρα 7 το βράδυ. Ο δικτάτορας δίνει διαταγή να χτυπήσουν τον κόσμο έξω από το πολυτεχνείο, ρίχνουν δακρυγόνα, ο λαός τα εξουδετερώνει με φωτιές και στήνει οδοφράγματα. Αρχίζουν να πυροβολούν, πέφτουν οι πρώτοι νεκροί.

Ώρα 12 τα μεσάνυχτα. Τα τανκ αρχίζουν να πλησιάζουν το πολυτεχνείο.

Ώρα 3 πρωινή. Ένα τανκ γκρεμίζει τη σιδερένια πόρτα του πολυτεχνείου πάνω της είναι φοιτητές. Στρατός και αστυνομικοί εισβάλουν στο προαύλιο.

ΆΛΛΗ ΜΙΑ ΕΞΟΔΟ ΣΤΗ ΝΕΟΤΕΡΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ. Πριν από λίγες ημέρες τιμήσαμε την 28^η Οκτωβρίου. Οι αγώνες ενός λαού έχουν συνέχεια. Ανάγνωσμα Πρώτο, Ανάγνωσμα Δεύτερο, Ανάγνωσμα Τρίτο... Πόσες εξόδους έχουν κάνει οι Έλληνες; Όσους αγώνες χρειάζεται ο λαός για να κρατήσει την ελευθερία του. **Απόσπασμα από το «Άξιον Εστί» του Οδυσσέα Ελύτη**

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΤΡΙΤΟ - Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΞΟΔΟΣ

Τις ημέρες εκείνες έκαναν σύναξη μυστική τα παιδιά και λάβανε την απόφαση, επειδή τα κακά μαντάτα πλήθαιναν στην πρωτεύουσα, να βγουν έξω σε πλατείες με το μόνο πράγμα που τους είχε απομείνει: μια παλάμη τόπο κάτω από τ' ανοιχτό πουκάμισο, με τις μαύρες τρίχες και το σταυρουδάκι του ήλιου. Όπου είχε κράτος η Άνοιξη.

Και επειδή σίμωνε η μέρα που το Γένος είχε συνήθειο να γιορτάζει τον άλλο Σηκωμό, τη μέρα πάλι εκείνη ορίσανε για την Έξοδο. Και νωρίς εβγήκανε καταμπροστα στον ήλιο, με πάνου ως κάτω απλωμένη την αφοβία σα σημαία, οι νέοι με τα πρησμένα πόδια που τους έλεγαν αλήτες. Και ακολουθούσανε άντρες πολλοί, και γυναίκες, και λαβωμένοι με τον επίδεσμό και τα δεκανίκια. Όπου έβλεπες άξαφνα στην όψη τους τόσες χαρακιές, που 'λεγες είχανε περάσει μέρες πολλές μέσα σε λίγη ώρα.

Τέτοιας λογής αποκοτιές, ωστόσο, μαθαίνοντάς οι Άλλοι, σφόδρα ταραχτήκαν. Και τρεις φορές με το μάτι αναμετρώντας το έχει τους, λάβανε την απόφαση να βγουν έξω σε δρόμους και σε πλατείες, με το μόνο πράγμα που τους είχε απομείνει: μια πήχη φωτιά κάτω απ' τα σίδερα, με τις μαύρες κάνες και τα δόντια του ήλιου. Όπου μήτε κλώνος μήτε ανθός, δάκρυο ποτέ δεν έβγαλαν. Και χτυπούσανε όπου να 'ναι, σφαλνώντας τα βλέφαρα με απόγνωση. Και η Άνοιξη ολοένα τους κυρίευε. Σαν να μην ήτανε άλλος δρόμος πάνω σ' ολάκερη τη γη, για να περάσει η Άνοιξη παρά μονάχα αυτός, και να τον είχαν πάρει αμίλητοι, κοιτάζοντας πολύ μακριά, περ' απ' την άκρη της απελπισίας, τη Γαλήνη που έμελλαν να γίνουν, οι νέοι με τα πρησμένα πόδια που τους έλεγαν αλήτες, και οι άντρες, και οι γυναίκες, και οι λαβωμένοι με τον επίδεσμο και τα δεκανίκια. Και περάσανε μέρες πολλές μέσα σε λίγη ώρα. Και θερίσανε πλήθος...».

Η ΕΠΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ

Η δικτατορία δήλωσε 34 νεκρούς και 840 συλλήψεις. Με τη μεταπολίτευση δηλώθηκαν άλλες 21 περιπτώσεις θανάσιμου τραυματισμού και 2.400 συλλήψεις.

Το 2003, τριάντα χρόνια μετά, σε μια σπάνια συνέντευξή του ο οδηγός του τεθωρακισμένου άρματος που γκρέμισε την πόρτα του Πολυτεχνείου, αποκαλύπτει όσα συνέβησαν τη μαύρη νύχτα που σημάδεψε τη σύγχρονη ελληνική ιστορία και στιγμάτισε για πάντα τη ζωή του. *«Φτάνοντας μπροστά στην πόρτα, έστριψα το άρμα προς το Πολυτεχνείο, με γυρισμένο το πυροβόλο προς τα πίσω. Θυμάμαι ότι σηκώθηκα από τη θέση μου και εγώ και το άλλο πλήρωμα. Δεκάδες φοιτητές κρέμονταν από τα κάγκελα, ενώ εκατοντάδες βρίσκονταν στον προαύλιο χώρο. Έδειχναν πανικόβλητοι.. Ντρέπομαι γι' αυτό που ήμουν, γι' αυτό που έκανα».*

Η εξέγερση του Πολυτεχνείου στάθηκε η αρχή του τέλους της χούντας. Δυστυχώς, πριν από την πτώση της άνοιξε το δρόμο για ένα τεράστιο εθνικό έγκλημα, τη διχοτόμηση της Κύπρου.

Νεκροί του Πολυτεχνείου

Ο κατάλογος των νεκρών του Πολυτεχνείου από το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Σπυρίδων Κοντομάρης, 57 ετών, δικηγόρος

Διομήδης Κομνηνός, 17 ετών, μαθητής

Σωκράτης Μιχαήλ, 57 ετών, ασφαλιστής

Τορίλ Μάργκρεθε Έντζεραλντ, 22 ετών, φοιτήτρια από τη Νορβηγία

Βασίλειος Φάμελλος, 26 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος

Γεώργιος Σαμούρης, 22 ετών, φοιτητής

Δημήτριος Κυριακόπουλος, 35 ετών, οικοδόμος

Σπύρος Μαρίνος, 31 ετών, ιδιωτικός υπάλληλος

Νικόλαος Μαρκούλης, 24 ετών, εργάτης

Αικατερίνη Αργυροπούλου, 76 ετών, κάτοικος Κέννεντυ και Καλύμνου

Στυλιανός Καραγεώργης, 19 ετών, οικοδόμος

Μάρκος Καραμανής, 23 ετών, ηλεκτρολόγος

Αλέξανδρος Σπαρτίδης, 16 ετών, μαθητής

Δημήτριος Παπαϊωάννου, 60 ετών, διευθυντής ταμείου

Γεώργιος Γεριτσίδης, 47 ετών, εφοριακός

Βασιλική Μπεκιάρη, 17 ετών, εργαζόμενη μαθήτρια

Δημήτρης Θεοδώρας, 5 1/2 ετών

Αλέξανδρος Βασίλειος, 43 ετών, Αφγανός τουρκικής υπηκοότητας

Αλέξανδρος Παπαθανασίου, 59 ετών, συνταξιούχος

Ανδρέας Κούμπος 63 ετών, βιοτέχνης

Μιχαήλ Μυρογιάννης, 20 ετών, ηλεκτρολόγος

Κυριάκος Παντελεάκης, 44 ετών, δικηγόρος

Ευστάθιος Κολινιάτης, 47 ετών

Ιωάννης Μικρώνης, 22 ετών, φοιτητής

«Πότε θα κάμει ξαστεριά»

Πότε θα κάμει ξαστεριά,
πότε θα φλεβαρίσει,

να πάρω το ντουφέκι μου,
την έμορφη πατρόνα,

να κατεβώ στον Ομαλό,
στη στράτα του Μουσούρου,

να κάμω μάνες δίχως γιους,
γυναίκες δίχως άντρες,

να κάμω και μωρά παιδιά,
να κλαιν' δίχως μανάδες,

να κλαιν' τη νύχτα για νερό,
και την αυγή για γάλα,

και τ' αποδιαφωτίσματα
τη δόλια τους τη μάνα...

«Ένα το Χελιδόνι»

Ένα το χελιδόνι κι η άνοιξη ακριβή
για να γυρίσει ο ήλιος θέλει δουλειά πολλή
Θέλει νεκροί χιλιάδες να `ναι στους τροχούς
Θέλει κι οι ζωντανοί να δίνουν το αίμα τους.

Θε μου Πρωτομάστορα μ' έχτισες μέσα στα βουνά
Θε μου Πρωτομάστορα μ' έκλεισες μες στη θάλασσα!

Πάρθηκεν από μάγους το σώμα του Μαγιού
Το `χουνε θάψει σ' ένα μνήμα του πέλαγου
σ' ένα βαθύ πηγάδι το `χουνε κλειστό
μύρισε το σκοτάδι κι όλη η άβυσσος

Θε μου Πρωτομάστορα μέσα στις πασχαλιές και Συ
Θε μου Πρωτομάστορα μύρισες την Ανάσταση

Ο Λεβέντης

Σαν τον αητό φτερούγαγε στη στράτα
τον καμαρώνει η γειτονιά στα παραθύρια
με χαμηλά τα μαύρα του τα μάτια
λεβέντης εροβόλαγε.

Στα ματιά του ένα σύννεφο
μες την καρδιά του σίδερο.
Κυλάει το αίμα, σκέπασε τον ήλιο
κι ο χάρος εροβόλαγε.

Σφαλούν τα μάτια κι οι καρδιές
σφαλούν τα παραθύρια
μετά χυμάρει ο Χάροντας καβάλα
κι εκείνος χαμογέλαγε.

Ποιος κατεβαίνει σήμερα στον Άδη;
Ποιον κουβεντιάζει η γειτονιά κι ανανταριάζει;
Γιατί βουβά είναι τα βουνά κι οι κάμποι;
Λεβέντης εροβόλαγε.